

733

K34/99 F. Dikgale

P1-80*

733

733

SEP 17 1945

Native Folklore AM/8/99

Florina Dikgale

P1-80*

MONITOR

K34/99

EXERCISE BOOK SKRYFBOEK

NAME
NAAM

V. Mahlape

CLASS
KLAS

SCHOOL
SKOOL

Dikgale Public School

Registered No. 513/31.

B

1-80 Florina Dikgale rec. Sept. 17. 45
Banenyana ba ya dipheteng. K34/99 733
1

E ile ele banenyana, ka letsatsi le lengwe
ba lakana xo ya dipheteng. Ba tsoga bošexo
ba hloxa. ba ile xe ba tswelê ka lešorô, ba be
ba tšô bitša ngwanenyana yoo ba reng ke

Moxomana, Mmaxwê are "Moxomana weee
ore xo kwa kopêka eila ore xo thšaba obe othe o
kwatome pela xo ke. Moxomana a kwa
taêlô ya Mmaxwê ka baka la xo fšêxa a thôma
xo-ba le masêrô a sepela a fuile tsêbê.

Xe ba fihlile moos, ba thšama xa xasaŋa le
lesedi ba tšapa dipheteng. Xe ba sa itebets'e
ba kwa Modumo a maxolo ore

"Kapêka metsa ya Marêna,

Metsa ya ban'nyana ba Mabokane.

Dithšaba ka molka di ile ka?

Moxomana ka baka la xo dula a fuile tsêbê
a bitša are "Hee batha nke lere tuu; Selô sere
Kapêka. Banenyana ka xo se šets'e bare "xape wêna

o fšêxa Kudu xa xona selô mo.

xo duma hloxô yoo ya xaxo.

K34/99

Molatšé are ale kua kxale a mokwa

are " Hlé, Maxomana nke a fedišá ēsē (hlōxō),

otla i thsenya ka bofyēxa.

Ka peka ya boeletsa ya lla. Ba seke ba e

ekwa ka xore ba be ba kxanthšetšana dipheya.

Maxomana a e " Mna kea le tlhoxela, mma

O tle ore xo kora kapaka a thšaba.

Bare xoená " Mléna thšaba otha tsoxa ore o

ikapere ore duma xere di apere reya dinakong.

Byale Maxomana a thōma xo šemisa

Menwana ya maoto. Ore xo pharibla

a lebile xae Mosesana wa ba waya ka thokō

Mahlwana a ba a dula phatlhona.

Xe a tsēna ka xae xa a ka a kxanda le xo dula fa

O ilo fetela ka - Mafuri a tsēna ka sešexong.

Mmaxē le basadi ba motse ba mmana, ba mo

kitimēlo ba mo nthšaka sešexong.

O ba a sena le pheta le tee,

bare ba sa botšiša bana bana

ba bōna, motso a e " lii yu, nke le

lebelelong kwa thabeng

733

3

K34/99

dihlare di ba di šišinyexa kamoka,
Kapeka ya ba tšatšatšela xwa šala xo ithsola
koko 'a Molatšêlô are "Nqwona Maxama Xotšwa
o watše dikamenqare dikōmake tše šo.
mphlo sa masela wa seripa.

Khudu le Tau

Erile ka letšatši le lenqwê khudu e sepela
ya himama tau ena le bona ba yōna
ba bantši. Yare xo tau "Morena, ere ke xo
bona ba tau ka xo thšaba xo lēla
bana yare "Xolokile. Ya boēlēla yare"

Dinama tša dixoba ofē banawēna
jē maropō Khudu yare "ke tseba kudu xo lēla bana
ke hlwa ke ba lēla ka dixoba.

tau e sa ile xo tsoma, khudu ya šala e ija
dixoba, Maropō a cfa bana, a re ke mo mēnō a
bōna a hloxo kxwahla. Xe dinamā di fedile
a thōma xo ja bona ba tau ka otee ka o tee.
Xe e boya yare "Tliša bana ba nyanyē"

753

4

K34/99

Ka xobane khudue lla bangwe, e bala babangwe xabedi

Khudu ya na dira byalo e baja. xo fihlêla

xe xo šala o tee. Tau yare "na nka bano ba

ba sa nyanye khudu yare "Xape

mosexore ke hlwa ke ba xolêla ditshe.

Tau ya kxolwa. Mohla khudu e jang

wai mafêlêlô ka ya ikxobatsa ka

dithata ya phikoloxa meloreng ya ihlokofoatsa.

Tau ya baja yare "Mponthšê bana."

Mokhudu are "Mareno, bano ba llwê ke

dithšwene, xobane le nna kele byale,

le nna ke nykile ke llwê.

Tau yare "reya reya xo di nyaka

Khudu yare "lesang ke tlaya kele noši."

Tau ya šala. Thswena khudu ya humana

dithšwene di thya moruba di ferile di šeka.

a fihla xo tšona a thakxetše a ba dumediša

are "Na mono le thya byang moruba?"

bare "Rena rare "Thusu! Wa xamma

foloxa^{ka} kala ya more, wase thswariše kala

O ga wa."

733

5

K34/99

Khudu yare "Aowo Xa Xo batse

e reng "Thusui Kxalē mola re jang bana
be tau re kile ra dirwang?"

Dithšweng tša thobēla serētō seo sa khudu
ba lahla sa bana.

Khudu ya ba hloyēla yare

"Salong mo ke sa ya xo le tšcēla merēpa

Ya xomēla xo tau, ya fihla ya tšca merapō ya
merēpa ya tata-tau ka yōna.

Ya tšeo di ~~kxofu~~ di sekac ya di ~~bea~~ ^{hlomēla} ka

ntlē, xotloxa fao ke xo leba dithšwaneng e
rwele / sexola se, ka xarec lenq tau.

Ya fihla xo tšōna yare

"A re thyang moruba pele
re eja merēpa.

Khudu ya thōma yare "Thusu wa xamma foloxa
kakala ya more wa se kxwahlišē o ya wa.

Dithsweng tša thōma tšare "Thusu! Xolarē
Jaxo bana bu tau kxalē re kile ra dirwang?

Thšwenyana ye nyenyane e be edutšē
Kxaufsi xasekola ka bakq la xo duma,

merêpa ye, e fêla palo ya xoja.

Yare xo bôna sexola se šišinyêxa ya namêla
sehlare, ya hlaba mokxoši: "Sexola sea
š i šinyê xa, se bile sea fêma.

Dithšweng tše dikxolo tša tšā e

Kxaelimola tšare "Tloxa fa wēna o dira lešata."

Ya bōna ma sexoleng xare "nqai?!"

Ya boêla yare "Axe batho se xola sea phadimq
ebe e bona leihlê la tau.

Ra maanô a bōna xare "tiexô e tswala

tablêxô," ara "Ehang re jê merêpa!

Dithšweng tšā napa tšā se Sa Senya **Sebaka**.

Thšwenyana yōna ya sesa dumêla

Xo foloxa ka xobane e be e šetsê e

bane se se diraxang moe sexoleng.

Dithšweng tšare ~~di~~ sa kxopêla xare khudu e

~~di~~ rapêlêlê tšare di sa pontšê ka xobane khudu

a dirile maanô a rapêla thapêlô ye telete, tau ya i

Khunulla. Xe khudu ere ^u amen di ponyaloxa

tšā humanaq tau e dutšê. Tšā sekêtsā kxōna xo

thšaba. Tau ya di bolaya ka moka. Thšwenyana yōna e thšobik kxalê

73

Sealona ~~Tetama~~ le Mokxêma. K34/99

Xo be xona le ngwanenyana leina la xaxwê
ele Sealona. Babo babe ba axile nlla
ye botse ya maleke. ka letšatši le lenqwê
babo bare "rea huduxa mo re thswenywa
ke Makxêma. ~~Ba mo hloxele ka moo atlongxe~~
Sealona are "Xe le hloxa nna ke tša šala,
le tša nlišetša maxšbê. Ba mo hloxele ka moo.
Xe mmaxwê a lišetša Sealona dijô o be a
opêla košana

are "Sealona Mmawee! Mmawee!
Sealona re ile re re "yeq
thothoša, Sealona are "nlla
yešo ya maleke.

ke mmaxwê a reala a napa a bulq, a mojq-
dijô tšela. Xea lle mmaxwê a hloxe le
dibyanā a e xae.

Kanthenq xe mmaxwe Sealona a
opêla byale, Makxêma a a mo
utlwa. Makxêma a napa a šala
a leka xo dira kaka amosadi o.

K34/99

fêla a seké a kxôna xo dira byalo ka
ena. Sealana a kwe xore ka xo xo

diri mmaxwê, Lekxema lo tlaxo la ya
xo Phuti lare "nke o nthušê ka

sehlare seo ke tlaxo ba le lentšy
le tesêšê. Phuti ore "o kē ē moxoma
ore "mola o fišišitšê e le o mo hwibidy
oo Metsê o seke wore "thšuthšū.

Lekxema lo dira byale, lare mala le metsšy
la re xo se nane lare "thšuthšū.

La tlaxo la ya xo Sealana la nyaka xo kxôna,
fêla Sealana a kwe xore xo se mmaxwê,
are xo lōšā, "Tlaxo fa xase wēna mma.

La tlaxo la ya xo Khudu lare

"nke o nthušê ka sehlare sa xo dira

lentšy xore e be le tesêšê.

Khudu ya mo laela xore a metsê mamaō
a mabedi a xo swa.

Lekxema la dira byala, la seke lare thšuthšū
la tlaxo la ya opêla kaka mmaxwê Sealana.
seala a bula, lekxema la motšea,

mo kōkela ka Sakenq. La tloxa le yēna
 Xe le dutšc le sepela, la hlakana le mma-sealana
 A seke a tseba xore le rwele Sealana,
 Fēla mosēmā sına a ba leōna.
 Mosodi a tloxa a kitima a lebile ntlong.
 A humana ntlo e bitšwe a sena motho.
 a tseba xore a tšerwe ke makxēma, lela q
 hlakanang le bōna. A xoma a kitima a le
 hwetšc tseleng. are A no sepela le
 bōna, tseleng are "Lekxoma towē
 Ke tlwelē thšetlo e
 bitša, bare xe e bitša ke xore e bone dinosi.
 Lekxēma ka xo rata dinosi lare rwalā mo ke
 ye xo nyaka seo e se bitšang. Laya Mma-sealana
 a šala anthša Sealana a re "Aepela a ye xae
 ke xo boditše kere o šalelang?
 Mma-sealana a tšea dinosa le makēkē, dinosi,
 dixaxabi ka moka a di lōkēla Sakenq ya leKxēma.
 LeKxēma xe le boya lare thšetlo e mpileditšc
 noxa. Ba tloxa bohle Mmaxwe Sealana a rwele,

Tseleny mosadi are "Ehaa! bo Rajim wa
 mosela wa motsweketlana thsetlo e biditše
 maanō rea loxa. Lekxēma la befēlwa lare
 "Ehaa! bo mosadi wa mosela wa
 motsweketlana matha seēta se ithwele,
 Le be le borja nka Seolana o kamo
 Xare xa Sakaf ke moka ba homolēlana.

Mmaxwe Seolana o mofa morwalō
 a yo xae. Rajim la yēna a phamoxxo
 aya xo xae.

Xe o fihle a re xo mosadi
 ure "Phakiša kapela o Hutemā pōtō
 ke apeē motho so.

Mosadi a dira byalo kapela.

Xe Mosadi a tliša pōtō kantlong
 le Kxema lare "Swera mo
 o šklē o monolaya ke saya xaja. A tswalēla
 xare ase mo phonyakhē a tšāba. Mosadi xe abofella
 a kwa diphepheno di mo loma are "Diantoma,
 lekxēma lare "o ka fenywa ke ena yo uwe? Xe ke tlo fao o
 tla hwa. La Kxorometsa mosadi ntlhē, labofolla dilō tšela tšō

tšwa tša mo lomo. o llo a xwéléla mosadi xore
 a hê a mmulêle, Mosadi a xona
 Lekxêma la hwê la xona ka mola ntlong.
 mphio sa mosela wa seripen.

Mosadi le marwa^{xe} Letsike

Xo kile xwo ba le mosadi e monq a hlôka ngwana,
 ka letšatši le lenq a hloxa a tšea letsopa a bopa
 seswanthšô sa motho, a mo rokêla batorokxo
 ya napa yaba mošimane a mo rea leina
 la letsike. O bea šia xore letsopa
 a tšea setulwana a se bea ka mothopeng
 a mme ya xo sôna, a no bolela le yêna
 e fêla xo sena phetolo. Mosadi yo o be a
 no bolêla le Letsike eka ke motho, Matsatši
 a mangwê a mmêtho are "wêna o
 xana kubu xo rongwa.

Mo xongwê o hwetšê a hlabile
 lešata a sêxa are ke bolela
 le letsike.

tšotsi le lenqwê a mo swaririšî patla
ahlwe a e emisitsê, Bana ba makale xore
na motho yo ena o reng ure xe
a dirile selô a name a se dirile ^{ruri} ke
motho mang?

ka tšotsi le lenqwê xe
Mosadi a boqo a hwetša Letsike e le motho,
wa nnete. Mosadi a thaba a thoma
xo mo dišiša.

Letsike a thōma xo dišiša, dipudle
tšabō. Ye basimane ba bangwê ba
mmotšiša xore na abe a dibebyang kapete,
are ke be ke lwale. Xwabe xwafihla
le mo ba tla tšeba xore Letsike ebe
ele Letsapa. Mmaxwê a mo laêla
xore, 'Are xe a bōna pula e hlōma a
boye xae. Letsike a no itššetša ka
moraxō xo lexora.

Xe a bōna pula e etla a tšabele
ka xae.

733

13

K34/09.

Mosala moraxô Letsike a bōna xore
xohlwa xo dišitš'e ka moraxô xa lexora
ke tš'a bašimane.

ka mosō uya kxojana.

Xe a bōna plula e hlama a tlaxe are
a sešō a fihla ka xae, pula ya mo swara
ya mo nthapiš'a a nyaoxa, Xe a fihla ka xae
a kxonaxa' letsōxō. Mmaxwe a moraxa
are e tlab'e yare o be o le motha xona o le
letsopa. A mmapelêla letsōxō leš' la tiya.

Letsike a thōma xo befêlwa:

are ke tš'a dula ka swete

pula xe e nthapiš'a ya nthapiš'a.

Tšatši le lenqwê are a dišitš'e kxole kxole,
pula ya hlōma are a sare o ya thš'aba ya mo
swara. A thōma xo nyaoxa

Xe a fihla ka moraxô xa lexora a
wa fase a toloxa. Mmaxwê are a sare

o yo menyaka a hwetš'a morokko a le tee
a tšea a afa bašimane ba bangwê,
a sesa dira e monqwê, ano hlōka ngwana.

Xo be xo na le mošimane e mong. Leina la xwê
 ele Mašilu. mošimane ya e be e le
 sethoela. Kaletšatši le lenywe a ile le
 mmošê mašemong, a tlwa o xana xo tšuša
 mmaxwê. Xe ele malkapama mmaxwê a mofa
 mmutla o bolailwe ke papaxwê.

Mmaxwe a o tšea a o phutha ~~botse~~ a o bea
 xodimo xo seratho, a bea dikxanyano xodimo.

Are "Sepela xae, xe batho bare" na o rweleng
 ka moo are "ke rwele dihlo di tša mma
 efela wena o tla ba o tseba
 ka pelong xore o rwele mmutla.

Xe a sepela a Hlakane le banna bare xoêna
 na o rweleng ka moo ba are "ke rwele
 dihlo di tša mma efela ka pelong xona kea
 tseba xore ke rwele mmutla. ba mo tšeela
 ona a ya xae ale fêla. Xe babô ba boya
 bare na mmutla okae re apêê? are "ke
 hlakane le banna bare xonna "Orweleng
 ka moo? nna kare, ke rwele dihlo di

fêla ka pelong xona keo tseba xore ke
rwele mmutha. Ba seke ba xāna le
xo ma fetola. Ba hlabot-pudi.

Mmaxwē are xe o opeetše monna hlōxō ye
pudi, atheng Masilu yēna o loxile moanō.
^{Mathapama,}
~~Bošexo a ya~~ xo tšea papaxwē xo ya ma kxaka koa
diklōng. A ile xe a bōšexo papaxwē are

“A reē o ye xantheēla sehlaxa xodimo dimo
Xa sehlare sea mpalēla. Xe papaxwē
a nametše, le yēna a namēla, a bofetēla
moxalabyē xona koa xodimo xa sehlare,
A motsōla dikobō a di apara ayu ka xae a
fihla are xo mmaxwē ara mphe hlōxō keje.
Mmaxwē yena xa a tsebe a hwetša nka
ke monna. Mosadi a tšea nama yela ka moka
afa Masilu. Masilu o itia tsoxalabye

O a popoduma, o dira lentšu la xaxwē
xore eke ke la papaxwē, O bile o išitše
menqatse ka mahlong. Ka xobane ke bošexo
Mokhekalo xa bone selō.

xe a feditšhe xoja a tšwa a yo kxokolla
papaxwê a mofa dikobô tšela. Masilo a se
saya ka xae a tšaba. Mokxalabyê xe a
fikla ka xae are hlôkô ekae? Mokhekolo
a thoma xo makala.

ke xe Papa-xwê Masilel
u hlalosešša Mokhekolo ditaba tša morwa.
ko moraxô ^{ka} matsatši Masilu a boya

~~Ba seke ba mo dirô selo.~~

~~A se ša yama semoing, a hlwa xae a
letile mafsi. Xe mmaxwê a boya mašemoing
a hwetša mašilu a se leta mafsi, a iketšhe xo
raloka dikxoxo tša šola di phumg. ^{le ditlholo ka ditšene} Mma are xo yêna~~

“O khurumêlê ku moraxô a
morufsi. Ena a seke a dirô byalo a hlwa a
dutšhe xodimo xo Motsêxa wa mafsi. Xe a boya
a hwetša motho a ihlwetšhe a dutšhe motsê xo
xodimo. Mmaxwê a boêlêla are “O khurumêlê
ka molomo wa morufsi. Ena a khurumêla
ka molomo wa xaxwê, ditêtê tšahlwa di etelaka
ka mola. Mmaxwê xe a hwetšaxole byale.”

733

17

K34/99

a bōna xore nqwana ya a tla nlobiša a
sesa ma šomiša le ntō le ya tse.

Mašilu xo tloxa tšatšing lea a diyoja a dutši.

Mpho sa mosela cwa seripa,

Fērērē le Modianong

Fērērē e be ele nqwana wa tšiwana, a dula ka
xabo Modianong. Byale babo Modianong ba
tšwenya Fērērē Tsatsi le tanq Mma-Modianong
are xo banenyana ba ore cyang le ge nokeng
xō ya loxa thuse. Banenyana ba ya kxa thuse
bo loxa. Fērērē are a sa loxa thuse ya
xaxwē ya wela ka nokeng. Atloxa a
Kitima a ya botša Mmane'axe eleng
Mmaxa Modianong.

Xe a fihla a mmotša are "Eya o tsene
ka nokeng o enyakē o be o ebonē.

Nqwana o tloxa a fihla o tsena are ye a tsene,
a bōna tselana a tšea ka yōna, xea sepela
ka yōna a hwetša Moxo o butšwitšhe kamoka
ele o mo-swana, ware xo yena.

K34/99

"Fêrêrê, Fêrêrê Samma,

nke ore fulê re butšwitšê kudu

rebile re a bôla.

a o fula a be a namêla le xodimo-dimo a
o kxobiša ka moka a a kxobêla fase a sekê a
ja le le tete. alloxa a hwetša Mopanona
o butšwitšê, le ôna ware "Fêrêrê, Fêrêrê

Samma, Ake o tlê

Ore fulê re butšwitšê

re bile re a bôla ayo

a o fula a di kxobêla fase a seke a ja le yete.
a floxa pele a hwetša Mokhekolwana a tšwelê
lekhwakhwê. are "Nke o nhlapišê mmele,
ngwanenyana a mohlapišê.

ke a mofeditšê a mmiletšê ka

ntlomg a fihla a mofa dijô.

are xonngwanenyana hlohlora matrasedi a
ore xoa hlohlora a be atšwê dilwana tše ekang
ke dinanedi. Fêrêrê a dira byala. a dula
le mokhekolo. Sebaka se se telele, a dirg
Seo Mokhekolo a mmotšang sôna. :

Mokhekolo ya leina la xaxwe e be ele
 Šobane. Xe nqwanenyana a tennwē
 are "Koko Šobane nma ke tennwē ke
 nyaka xo ya xae. ke hlolotšē bo mmone.

Mokhekola are "Xolokile Sepela,
 Xe Fērērē A hloxa, Koko Šobane a mofa.
 Koloi e hletšē disala tša Xauta. Le dilō tšē
 dintšī tšeo a beng a di nyaka. A pupa koloi
 ka dipērē, a ya xae. Xe fērē o fihla xae
 mokoko walla ware "Konkorokoroo!

O ya tsēna Fērērē
 Seberēki sa motse waxešō

Batho ba tšwela nllē bo mmōna.

A se sayo xo Mmoneaxē a hwetša ntlo e
 axilwe mo lebating e ngodilwe leina la fērērē.
 Batho le bōna ba sa tebe xore e axilwe kemang
 A dira makete o maxolo wa pulō ya ntlo yeo
 ya xaxwē. Mmoneaxē a ya a mmotšiša xore
 o sepetšē byang, Fērērē a seke amo
 fihlōla a mmotšā. Xe a fihla ka xae are
 xo nqwana xaxwe Modianong,

1933

20

K34/99

Sepela le wena o gē mo fērērē a tšwang
xōna. Ngwanenyana a ya nokeng a
fihla a wetša thutse kanokeng.

Xe o tsena ka nokeng le yēna a eta a
hwetša tšeo fērērē a di hweditšeng.
a eta o xana xe dihlahare dire 'etla o refulē.

Xe a hwetša koko-šōbane,

a seke a xana seo a reng^a se diyē.

Xe koko-šōbane are hlohlorā Matrāse
a seke a a hlohlorā kudu. Mokhekolo a i-
khomolēla. A fetša matsatšinyana a se
makae are kea hloxa ke hlosetšeba xae.
Kalebaka la xore a se a xahliša koko šōbane
le xōna a xanne dihlahare dire mphuule,
koko-šōbane a mofa karikana ya

Sephuma-maxapu a e hlatša disaka tšā
mešidi, a epana ditonki tšā xo ōta are

“Sepela! Modinong a hloxa xe
a fihla, Mokoko wa boēla ware “Konkorokorōd

O a tsēna Modinong
Sebodusa moksēwa xeso.

xe batho bare re a lebeléla ba diyo hwetsa
 Byale yaka mesidi ediéla pele, xe batho ba
 etswa ka maxae. Ditonki tšeladire "ra Switi" ka
 mesidi. Xe mmaxe are ke lebelela yaka a ka hwa.
 Bakéa ditonki tšela le disaka, le kariki ba di fiša.
 Phw Sa mosele wa se ripa.

Mokhekolo wa naxa ja Malokō.

Diphōsfolō di ke tša axa lešako le lexolō,
 Byale ka mo lešakeng xobe xona le malokō
 atsōna. Mosexare xe di boye tšat, xo tsoma
 tša hwatsa malokō a sešōna. ka letšatsi le
 lengwe bare "Re swonetše xo bea motho
 yo a tšoxo lalela motho yo wa xo šala a eja
 malokō. Ba nama ba bea mmutla.

Mmutla mosexare o moxolo, xe a dutši ka
 mo lešakeng, a bōna Mokhekolo a opêla
 are "Tontolo reo ja malokō,
 tontolo malokō a bo
 Dhuti.

Mmutla a mo lesa atla, xe a fiha, Mmutla

mmutla a re "na lereng koka?
 Mokhekolo are "kereng ngoana ngoana" ka
 ke re ke etake kxakxola malokwana
 mo a se xona; mmutla are "enong
 tšea xona mo. Mokhekolo a ja maloko
 are mola a kothše a lōkēla ka serolong
 a hloxa.

Mmutla a šalara thōma xo loxa
 sesexo. Xe diphōōfōlō di baya,
 tšare "Na xa šadile xo etla mcing?
 Mmutla are "Xo šadile xo etla
 Mokhekolwana e mong, fēla xase ka
 mo dira sēpō, ke sa mo loxēla maanō.
 tšare na maana a a xaxo kea mabyang
 a xo se fēlē, re tla bera bea e mong,

mmutla are "Nke le leseng,
 ba mo lesa. Mokhekolo a nolla, Mmutla
 ano mmolediša botse a bile are xe a
 hloxa a mo rweše.

Tšatsi le lenqwē Xe mmutla a
 šetsē a fedišē xo loxa sesexo a

phetha sekhurumêlô, Mokhekolo a tswela
Mmutla are "na sebyang koko?"

Mokhekolo are "O loxile sešexo se
se botse kudu. Mmutla a tsena ka

xare a no itebelediša sōna.

A Hoxa atšwa are "koko nke le tšeneng
le lebêlêlê xe eba xa sena mangana,
lena le batho ba ba xolo le a di tseba,
Mokhekolo a tsena. Mmutla are "ereng
ke beenq se khurumêlô le bonê xe eba se
clutše botše, Mokhekolo are khurumêla-Nqwa-
na-nqwanake. Mmutla a kharuniêla, are
se byang? Mokhekolo are a sa lebelediša
Mmutla a kôkôtêta, Mokhekolo a sesa

kxena xa ts'wa. Mmutla a be a dula
mala xodimo xa sešexo. Xe diphôôfôlô
di boya a dire o kae? are "šoo kamo.

Ba napa ba mo ntlša ba

Mmolayq. Dinama tša makhura

Ba difa Morwamasêkana ka xobane a
ba Swaretše lenaba, phlo samaselewa seripa.

Banenyana ba tlaxa le lekxêma.

Ka letsatsi le lenqwê banenyana ba motse ka moka ba ile ba tlaxa, ba yq xo apeiša, koa kxolê le xae.

Xe ba dutši mouwe ba apeile Xwa napa xwa tšwêla Lekxêma. Le be le loketše makhura kamo xare² a dināla tšō lōna.

Xe le fihla la napa la o-moša dinala mola mollong. Makhura ake a tolaxa a rôthêla ka mollong.

La re xo bāna "Arieng le napa xa xēšo re yē xoja dinamā. tšāmakhura, xa le bone makhura a rôtha?"

Banenyana ba napa ba kxanyoxa, ba dumela Xobe xona le nqwana o mong a tšwêlê dišō, byāle, xe are oya lebōna ba mo xanetsā.

Ba ba nyenyane ba i thšōlêla. Ena q seke a dumêla xo šola, a nonya a be a fihla nabō. Ba mo lesa, xe a fihla dišō tšā nama tšā fōla a kwalla.

leina la xaxwê e be ele Dišwadišwane,
 Xe ele mants'iboa lekhêmo la ba ruta
 koša, Xe ba eôpêla are "Dirang lešaka
 le khunamê le seke la ntebêlêla.

Ena a tsena ka mo xare xa lešaka
 a bini. Byala Dišodišwane, ena a
 utswi xo mo ebêlêla.

Xe le ebêlêla a
 hwetše ese molho ele phoofolô.
 Xe lekhêma le le tsene amo, le tsêna
 le swera selêpê. O tlare mola, a ding
 ate khaufsi xa emonqwe ngwanenyana,
 a mo reme ka selêpê, Xe a ewa
 Fase o tlare ejoo! Ka ^{khutla} bolaya mosadi
 waka! O tla nama a mo tšea are

Ke saya xe mo fodisa ka mola
 ntlor. Xe a fiha o mmolaêla ruri.
 O tla nama a boya are areyeng, re ka
 sesa opêla ka xore ke khutlile monqwê,
 Ba tla napa ba phatlalala.
 Xe bo esa, o kxonya ntlo yela

a beileng mosadi wa xo xobatswa a
 floxe a ya tsama, xe a saile
 Disodiswane o tlare xo bana

" a re thabeng na matha yola
 ke mmone o be a iphetats'e phoofolo.

Bolla thoma xo mo
 roxa ngwana' batho bare

" O ne maaku o bona xe o
 fodile disa tsela, a nontsits'e

ke dinama tsa motho wa batho,

Byale o thoma maka ore ke selo.

Olla ikhomolola, Ngwana' batho,

Xe a boya mathapama

xe bare xo yena, "Na yola o mo

xobatsang mantšiboya o kae?

O tlare o sa alafiwa o tla kxona a

kwela ntle, ke mo xobadits'e kudu.

Mantšiboya xe xo lewa ke mosomo,

xo iwa košeng. Le xona o tla

bola a khulla monqwō.

le a khutla yo wa bararo le bona ba thoma
xo ba le masemo.

Mosexare xe a sa ile xo tsoma,
Ba sala ba thšaba. Xe ba hoxa ba tšea
dipheta tša bale ba xo khutlwa, Xobane o be
are xe a moiša ka mlang yq
xo alafa a ba tšole dipheta.

Byale ba hmetša le dipheta tše
dingwē, tša xo borithša xore

O hlwa a balaya batho.

Moxalela Disōdiswane a di olêla.

Mo dipheteng xo be xona telenakana,
Xe bare butšwa ka seferō, lenakang
la thōma xo lla,

lare "Fše, fše mma baile, fše,

fše kea le naxa.

ore xo Disōdiswane bare, "lelahlê,

Xenqwana are kea le lohla, la boya la
mōmēla dipheta. Ure kea le khupa
yaba e xōna le llang. Yaba mouwe
ba thšaba.

A ko kore kea le kkatla, la boya. yabq
 lea lla. Lekxēma lare le le mo
 leito tsomanq, la tlwa nke
 lenakana la lōna lea lla.
 La theeletša, La theeletša, la be la
 tlwa botse. Lekxēma lare ke moraxō
 La eta le bitša lea mangwē
 Ba šola banenyana moraxō.
 Banenyana xe ba lebelēla moraxō
 ba bōna lerole le thumcya.
 Ba thšaba ba fiblo nokeng ya xabo
 bōna. Ba thsela, yaba ba hlaba mokxoši.
 Banna bats'wa ka marumō, ba o ba
 tlakanetsa. Ye makxēma are
 a thsela naka, naka ya a kxop q ba hwa.
 Ye ba fibla xae ba bats'a batha tsamo bats'wang.
 Ba dira mokete o moxolo, Ba diēla Dišodišwane
 ka xobone o ba lemošitsše xore lekxēma lena le
 iphetosša phōōfōlō. Lenakana lōna ya ba xana le
 llanq; Banna bare re rea le fiš'a la pala. Ba le
 ēla ngakenq ya le homotša ya letšea.

Kxosi e'kile⁴⁹ lwala, byale batho ba sa tšebe
 xore o bolawa ke eng. Apaletšedingaka,
 Byale ba xopala ngaka ya e leng ka
 metseng. Batho ba moise ba roma
 Masoxana a maxala bare "Sepeleng ke yo
 bitša ngaka. Ba tšaxa. Ba etetša ba ko boxošing
 pele. Batloxa le banenyana ba xo
 lekana le bona. Xe ba sepela ba eto
 ba opela bare "Re tlilo bitša ngaka
 thematlema, thematlema,
 Kxosi e'ya lwala
 thematlema.

Ngaka yare ele ka metseng yare na xe
 nkatswa mo leka se thšabē nang?
 Bare "aowa re ka se thšabē.
 Ngaka yare xe ere eya e thšikinye, metse
 ka moka bya šikinye xa.
 Ba kata ka samoraxō.
 Yare na xe nka tšwa mo leka se
 thšabē nang? bare aowa re ka se thšabē.

yare xe ere e nthša hlōxō,
 bathšaba ka moka ba
 boela xae. Xe ba fihla bare

“Xe xona molho yo a ka
 Kxōtlēlēlang, nta yelo e a thšōšā,
 Ngwana wa kxōši are

“Bitsāng ba thaka yaka kamoka
 re tlaya, papa a ka seke a
 a hya batho bale xōna.

Batho ba dira byala ba ba kgobaketsā
 le bananyana ba thaka yo bōna,
 Ba nama tloxa. Ba eta ba opēla
 kaka bōna bale bare”

Retlilo bitsā

ngaka tema, tema,
 Kxōši eya lwala, tema-
 tema.

Xe ba fihla, ngaka yare”

Na xe nka tšwā mo
 le ka se thšābē nang?
 bare “aowa re kase thšābē kxōši eya lwala.

733

31

K34/99

ya thōma xo ihsī-kinya,
ba no ēma ba sekē ba thšaba,
Jare xe ere kea emēlēla,
Metse a tšwa le yōna.

Ba sekē ba thšaba,

Ya noma ya tšwa, ya dula xodimo
xa hlōxō tšā bōba. Xe etšwa kama,
metseng, ya tšwa le metse a mantšī,
a xo ba khutšā, xore e sekē
ya kraoxana le metse.

Batho bare xe bare ba lebelela,
ba bōna xo phadima, ba sekē ba
kxōna le xo-lebēlētā.

Xe bathena xae ba e alela
maxoxō xore e scke ya
kxomafase, ba tšea maxoxō a matse
ka moka ka xobane, e be ele
ye telele kudu,

Ya tsēna ka ntlong ya humana
kxosi ka xōna, ya fihlaya mo
alafa a fōla le sefale.

Ngaka ye ebe le nōxa,
 Xe e etšwa mola ya tšea ditšebete,
 ya di bea motate hlohang ya
 ngwana wa kroši, Baerwala
 ba e busetsa ka metseng,
 Ba bošla Xae, Xe ba fihle xa
 Ba ba diriša mokete o moxolo
 ka lebakalla kobane,
 ke bōna ba tšwang xo bitšā Nōxa ya
 xo fšyexiša ka mokxwa o.
 Bale ba xo thšaba xe e
 etšwa ba seke ba bafa dijo
 tšā mokete, ba ba uretsa.
 Bare. xo bōna, bare "Hlohang
 le thšabile ngaka
 le phadilwe ke
 bana.

Mošimane e mang o kile ure
 a dišitše ditonki tša le kgowa,
 la xaxwê a bōna phukuwe
 e sevele kêtêla, e etla xo
 yēna. Yare xo ēna

“Mphê ditonki tše ke
 tla xofa kêtêla ye. Mošimane
 a xana! Phukuwe yare xo ena,
 Bōna! ya tšea kêtêla le yela
 e be e swere metre, ya e bea
 fose yare “skuk skuk ketel.

Ketêla yela ya thāma
 xo bela. Mošimane a bōna
 xore, le xowa le tla e kxanyoxe.
 Xe a fibla a e bonthša mong-waxakê.
 Xe a mmotša le yēna a bōna
 xore ditonki tšela xa di
 na mohola wa xo swana
 le wa kêtêla.

733

34

K34/99

Mošimane a botša lexowa le ka
mo a swanetseng xo bolêla, xe
a nyaka xo apea teyê.

Lexowa la sesa senya
sebaka. Lare ke sa bôna xe eba
ke nnete. Lexowa la tšeya
kêtêla la e tšêla metse.

La e bea fase lare "skuk-skuk,
kêtle. kêtêla ya se bêtê.

Lexowa la diya xa nthšinthšii:
ya xana, lexowa la thôma xo
kwata. Lare xo yêna lake

"Na yôna phukuwê xe e dira e
bek'e nang? Mošimane a dumêla.
Bare ba sa xakanexile ba bôna.

Kxoxo ya thsadi leya mokoko di
feta bare xo tšôna, "Na le ka scke

layo re nyakela
phukuwe nang?
dikxoxo tša dumêla,

Xe di fihla ba humana
masadi wa phukuwe yona
e sa ile xo tsona.

Xe ba botšiša bare phukuwe
e kae? "Yarejo sa ile tona.
tša tšona"

Tšakši le langwē xe ba fihla ba
mo hwetša ba humana e kwala, e bala
wa ke tšona Bare ere re xo isetše tlōxō
yea ya xaxo Saphong.

Phukuwe a seke ya dumela
yare tlōxō eka humana išwa
byang Saphong.

Kxoxa ya tšadi ya nama ya ema
ka leoto le tce. Ya hunyetša
le langwē la se bōnalē,
Bare xo phukuwē bare bōna
le sa ile Saphong.

phukuwe ya xana.

Dikxoxo ts'are xo phukuwe
ts'are o nyaka hlōxō efōla?

* Phukuwe yare eng,

Kxoxo yela ya ts'adi
ya boēla tsents'a hlōxō yayōna
ka lehwafeng.

Bare xo Phukuwe bare Bona

Re isitš'e Nōxo yela

šaphong.

Byale Phukuwe ya

thōma xo tšōlwa,

yare le ma nna akisets'eng

hlōxō yaka šaphong.

tš'a nama tša e swara hlōxō

tša e khunamis'a. ka bakg

la xobane e be e sa bene

khunamets'e fase,

Kxoxo yeng ~~tu~~ e ya tša selep'e

ya rēma phukuwe. Yahwa.

Ba yo botš'a letxowa xore ekwile.

733

K34/99

lehxowa la fihla la fa dikxoxo
mabêlê ka disako
tše hlano. phlo sa mosela wa seripa

Monna o tšea mosadi

Xo kile xwa ba le monna
e mong a nyaka xo tšea
mosadi. Papaxwe ngwanenyana
a re xo mohlankayo are
“~~te~~ a nyaka xo tšea ngwana
yo waka sepela o yê xo
nyaka sebetê sa dnyamatsana.
Otlê o mphê sôna.

Xona o tlo tšea mosadi.
Mohlankane ka xo nyaka
ngwanenyana are tloxa ayo
tsama dnyamatsana.

A ya a yo nyaka na diphôfôto
tšeo di dulang xona.

Xe a fihla moo, a humana
 xole nyamatsame ya
 mokxalabyê, tsê dingwê
 di sa ilo tsomo. A fihla a e bolaya,
 a e buwa a tsêa pelo ya yôna.
 A tsêa le mokopa wa
 yôna a o apova. Xea Hoxa
 xae o Hoxile le mafadi.
 Xe tsêla di boya tsêa humana
 ele monna yola.
 Fêla tsêa seke tsêa malemoxa.
 Tsêre xo yêna tsêre "Na koko
 nka le se la thakxala
 mo mofa. Are aowa banabanqwonaka,
 ke swere ke Hola ba mofa
 na ya diphoofolo tsêe dingwê.
 Xore e apeeng nka se e kxonê
 ke bolawa ke mênô.
 Ba mopa ba xônônwa
 xore nto ye xare koko'arena.

733

39

K34/99

Ba mo apēōla yāna a ja.

Ba hloxa bore "koko areyeng"
re yo fofa.

Xe ba yo fofa ba bāna
le yēna a fofa kaka bāna.

Xe ba sa ilo tsamāka
moswanya, Monna yola a
šala a thšaba.

Xe a sepele ma tseleng
a tōma lefsikana la boreletšona.

Mašala moraxō xe a
sa kitima, a bōna

lerole le thunya moraxō a
tseba xore ke tšona.

a ete a bea mafadi, di
ete di tōpa, di diēxa.

Xe a bōna xore di batametše
a bea lefsikana

yela fase a le namēla,

Xe a le namēla, la thōma xo
xola.

lefsika lela la xolo la lekana
 le thaba. Xe diptsof-olō
 tšela di fihla di lebêlê la
 xodimo tša mmōna,
 Byale lefsika ka baka la xo
 thedimosa la di palêla.
 tšabe tša swarwa ke
 borokō. Xe a bōna xore
 di paletšwe, a foloxa, la
 boyêla, a le tšapa a floxa nolō.
 Xe di tsata tša hwetsša
 motho a sexō.
 tša thōma xa bedi xo kitimā.
 tša. Xe mohlankana, a lapile
 o le bea fase la thōma xo xola.
 Tša fihla xa bedi
 tša leka xo namêla
 tša palêlwa.
 tša thōma xo swarwa ke
 borokō xa bedi.

Xe di sa ile ka borokō,
 mohlanka a thōma xo
 ntsentšha ditsepu fase.
 Xe di tšoxa tša bōna xore
 Motho yola re ka se sa
 mimōna tša xomēla xae.

Monna xe a fihla
 a fa papaxwe nqwanyana.
 Sebete sa nyamatsana.

Ke xe a tšea mosadi yola.
 Mosadi yola are xo seja,
 a thōma xo nyaka metse.
 a fetsa metse a ka xae a be
 a thōma xo nwa le a
 matse ka moka.

Byale batho bo thōma xo
 mo xanēla meetse.

Ke xe ba mo xopots'e

Xore a yo nwa metse a

~~Nkai ye sa hexo sebatwa.~~

ka xobane a fetsa metse a
 motse. Phowa-a-a samosele wa siPq.

Ke xa a fihla a enwa
 moxobe a mako a sese kxōna
 le xo ena. Diphōōfōlō ke
 di fihla tšō hwetsša
 metse a sexōna.

Xe di mmotsišša are

"Ke ile kea emeleka,

maoto are kwēna badiba,

motsōxō are kwēna-badiba.

tšare "Otla tsaxa o re botsša

botse xasasa:

Tšā mma ya ka kaa

mošē wa noka, ba yo rwabala.

bošexo, diphekunwe tšā

hloxa tšā yo moja, tšō hlapa

maotō, tšā tšea maraxa tšā tšōtšā

diphiri, Xe xo esa ba yo

no tšea mosadi yola, tšā

hunnana a sexōna

733

K34/99

diphukuwe ts'are "are lebeleng

yo a bang le maraxa motong

re ha tseba xore ke yeng

yo a tshetseng mo a yo

mo tsee xe ba lebelêla, ba

humana diphiri dina le maraxa.

~~Barema~~ "Diphiri di na le

maraxa, ke xore, ketšona

tšê di leng motho yo.

Diphiri ba sokê tša tseba

xore di tso tsea kal

maraxa,

molato e phellets'e

ka-xo tšona, xo xo se baka

se dirang, ke ese xore

ba bolawê.

Diphiri tša batho

tša bolawa dinama tšo lewa,

Phlo-wa-a-ia sa mosetle wa

Seripa,

733

44

K34/99

Mokhekolo wa xo utswa Mafsi.

Erile e nkane, "keleketla.

Yare ele mokhekolo a dula le
ngwetš'i ya xaxwê, "keleketla.

Byale, mokhekolo ya are xo
seje mafsi, keleketla.

Are xe ba sa ile mašemong
a šale a utswa mafsi.

"keleketla.

Bare xe ba baya mašemong
a xe šale a utswa mafsi,
"keleketla.

Byale ba thāma xolemong
xore mafsi a utswiwa, keleketla.

7, e ba totšiš'a mokhekolo e
are "Na xapê lea ntse ba
xa seke ke ija bafsi.

"keleketla

Monna a re ke swanetše xore

ke ma la'ê'ê,

K34/99

moxare a khuta a seke aya
 ma'emong' keleketla,
 Byale xe a khutile a bona
 Mokheko'wana o ayo utswa
 mafsi. A nama a tš'ia "keleketla,
 are xo yena kantheng
 ke wena o utswane mafsi a?
 Mo khokalo yola a sitwa le ke
 xo boléla. Keleketla.
 A nama a hwats'a a hwiš'a
 ke xo tš'oka "keleketla.
 pho-wa-a-samasele
 wa seripa.

733

46

K34/99

Banenyana Baya Kxonyeng.

Eile e nkane, "Keleketla
yare ele banenyana,
" Keleketla. Baya Kxonyeng
"Keleketla. Bana le morodi
wa kgosi, "Keleketla.
Batloxa, ba fihla Kxonyeng ba
tsepela, "Keleketla.
"Ba. baya, Keleketla,
Ba fihla mohlabaeng ba rola,
"Keleketla.
Bore "A re sobaneng re
boneng ya nonneng.
"Keleketla. Morodi wa
kxosi ana le mpya. "Keleketla,
Xe ba sobana, ba
lwetsa nqwana wa Kxosi
a nonneng, "Keleketla,
Ba, mohlabaeng ba mo
epela mohlabaeng,

733

K34/99

"keleketla, Bafa mpya
 marapô. keleketla,
 mpya ya xana. Ya thōma
 xo opêla. keleketla,
 yare "Bittke, "Mmaxe Bilike,
 Bittke, Bammolaile Bilike,
 Bampha marapô Bilike,
 kaxana, Bilike, kare "A seje
 ngwanešo, Bilike. keleketla,
 Ba tlaxa baya xae.
 Xe ba sibla xae mpya eua
 kxorong ya thōma xo opêla.
 "keleketla, yare "Mmaxe Bilike, Bilike,
 ba mmolaile Bilike,
 Bampha marapô, Bilike,
 Kaxana-Bilike, kare xa seje
 ngwanešo Bilike, "keleketla
 Basadi ba e hlalêla
 bore "Ya ke xore mpya ye
 e bolêlang? Keleketla,

Basadi ba botšiša banenyana,
Bare xo bōna "Na Bilike
ngwana wa kxosi le mo isits'e
kae? Keleketla.

Banenyana ba bōna xore
xe ese xo bolēla māaka,
"Keleketla, bare,
"Bilike o ile xa malome 'axwē.
"Keleketla.

Batho ba sekê ba kxalwa.
Keleketla. Yaba mpa yōna
xa e khutši xo opēla.
"Keleketla.

Ba tšea banenyana bale ba
ba lōkēla ka ntlony ba
ba fišeletša ka xare.
Keleketla.

Phlo sa mosele
wa seripa.

733

49

Mašilu o ya Boxweng.

K34/99

Eile ele nonwane, keleketla.
Yore e le mašilu, keleketla,
tsatši le lengwē are xo
mmaxwe are ke sayo
Boxweng, keleketla. Mmaxwē
are sepela, keleketla.

Byale mmaxwē ka xo tseba
bošilu bya Mašilu are xoyēna

o seke wa e ta
o fula Mabilō, keleketla,
Mašilo a re xe a dutše a
sepela, keleketla.

a ēta a bōna mebilō e le
ye meswana, keleketla.

A kxōtlêlêla a se ke
a e fula, keleketla.

Pele a bōna mmilō ya xo
phala mebilō ka moka.

keleketla, e le o mokōto,
wa mabilō a maswana,

a xo kxahlis̄a, Keleketla,
are wo yōng, xe nko
a lesa etlaba e senna.

“Keleketla. A o namē la.

A o fulu aja. Keleketla are
mola a khōthš̄e a foloxa, a
ya pele le leētō la xaxwē.

Keleketla. Xe o dutš̄e
a sepela fare xe are
o tseuthš̄a seatlā la kxotlang
a hwetš̄a thapyananya lebilō
a e ntš̄a a e lahla,

“Keleketla. Xe are ke e
la hlile a bōna e boya xapō
e bolēla e “Mašilu ntetē,

mašela, ntetē seya boxweng
se noš̄, seya le p. thapō
ya bilō, keleketla. Xe se
reš̄a se rāxore, Mašilu oya
le thapō ya lebilō boxweng, xa
a ye le motho.

K34/99
 "Keleketla. Ya no e'ta e
 dira byalo xo fihlêla a
 fihla boxweng. Xe A tsêna
 Ba mo hakanetsa ya dira
 ka sehêbêhêbê. Keleketla,
 Yare "Mhasilu ntetê

Sea boxweng se nashi

seya le thapô ya bilô.

Keleketla. Xe a thôma xo
 dula ka ntlong ba mo dumedi'sa,
 ya thôma xo diya kutswana,
 Yare, "Mashilu ntetê, Mashilu

ntetê, Sea boxweng se nashi

seya le thapô ya bilô.

Keleketla. A swara kxotlo are

ke mo batho ba ka

se ekwê, ka nnete

yaba batho xase ba

ekwa, ka xobane matilwa

a swere kxotlo.

"keleketla. Byale ya
 thōma xo dira kudu,
 yare, "Mas'ili ntetē,
 Mas'ili ntetē,
 Seya boxwenq
 Senoši seya
 le thapō ya bilō,
 Xe batho ba ekwa,
 Mas'ilo a thōma xo thš'oxa
 le xo makala, keleketla,
 Batho le bōna ba makala,
 keleketla, Xe ba bits'q
 batho bare "etlang le
 bōne se re se bonang,
 keleketla,
 Ba nama ba ma koba
 bare motho ya ke moloī,
 bare na o ltang kg
 dikxotlang? keleketla,

733

83 53

K34/99

Masilu a hoxa aya xae
a nyamile.

Byale xe a cya xae
a eta a nanya. keleketla,

Are byale xana mabilo
ke ila naya ke eta ke ija
ka xo bane sima ke swerwe
ke tlo. keleketla.

A nemele mabilo a eta a
eja mabilo. keleketla.

Xe a khotse a se byale keya
xae. keleketla.

A nama a xopola thapo yela
ya xo balela, keleketla. Are ekatla
ya ba botša xae xore ba tšo nkopa,

ke ba nio ke tšwang
xana. keleketla. A

thiathna dikxotlo ka moka,
keleketla.

Xe a fihla xae bare xo
 yēna bare na nka o ngamile?
 are "aowa ke llo lapa,
 Xape kowa ke boile bošero
 bya ke etle ke kitima,
 letlakala la lebilō le le beng
 le le ka menong, la thōma
 xo bolēla ka sehēbēhēbē,
 lare "Masilo o ne maaka
 ba tšō mokaba, keketla
 ba sekē ba lekwa,
 "keketla a phakisa
 ka pōla atšwa. "Keketla
 a diela xorē ba sekē ba letlwa,
 keketla. Xe a sare o atšwa
 la bolēla kudu lare "Masilu ba
 tšō koba ma atšwanq,
 Keketla. Ke xe bare ba
 mmitša a nama a floxile,
 keketla, are ke etla ke sa
 hlapa menō, a bohloko.

K34/99

keleketla. O be a a hlapa
 mēnō a diēla le xore
 matlakala a mangwō a setē
 utla a mmotalla xe a opa
 maaka, keleketla.

A fihla a hlapa mēnō a
 be a a dukula, xore xo
 seke twa šala le ntō.

Keleketla. A be a o
 tšola baki xore mangwō xe
 eba a mo momete a setē
 a twa xe a bolēla, keleketla.

Xe a tsena ka mothopeng
 ba mmotšiša, a ba botšā
 nnete, keleketla.

a šiya xo bolēla maaka
 a tšeba xore se sengwō se
 kalla sa ba botšā, keleketla.
 mmawē are ke xo boditše
 kare a seke wa eta o ijamabilō.
 Phlo sa mosela wa seripa.

Eile e nonwane, "Keleketla,
 Yare ele mosadi a hlōka bana,
 "Keleketla, A ya ngakeng
 xore e mafē dipare tša xore
 a be le bana. "Keleketla,
 Ngaka yare o tšeyē dithupg,
 tš'e thara tša sehlare se
 bareng ke moxaba "Keleketla,
 yare, "O dilōkēlē ka dinkxong
 tš'e tharo, keleketla.
 yare o re xo ditōkēla o re kg
 lets'ats'i le lengwē o dikhurumullē,
 "Keleketla, Ota hwets'a ele
 batho. "Keleketla. Ya re xo mosadi
 yo "Batho bao o tlang xo
 ba hwets'a kama o sekē
 wa ba roxa. "Keleketla.
 Xe o ka ba roxa ba tlg
 boelēla sehlareng.

"keleketla, Ngaka yatloxa,
 Xe e tloxa mosadi yolo
 a sala a dira ka mo-
 a laetsweng. "keleketla.
 Ka letsatsi le lenqwê
 Xe mosadi afe kea khurumula
 a hwetša ele batho
 ka nnete. "keleketla.
 A humanana ele bonenyana
 ba babedi, le mosimane
 ale tee. "keleketla.
 Byale, Ngwanenyana yo
 monqwê a tšewa, a bekwa
 "keleketla. Xwa sala ngwanenyana
 a le tee. "keleketla. le mosimane,
 ka letsatsi le lenqwê
 Mosadi a humanana ngwanenyana
 a kxopha ele bošexo.
 Mosadi Xe a fihla a hwetša
 ngwanenyana a kxopha,

are xo yēnā "ke-xōna
 o kxopha bošexo byo?
 kelekettle, Ngwanenyana
 are a sare kea bolēla,
 Mmaxwē are "Eya kowa etla-
 be yarecewēna motho
 xōna ole thupa ya moxaba!
 kelekettle, Ngwanenyana
 a thōma: xo ōpēla a tloxe
 are "Mma mma oile
 le banna ba moxaba
 le tšwa moxabeng.
 a tloxa a lebile boxadi bya
 moxoloaxwē, kelekettle.
 A fihla a mmotš'a ke xe
 ba feta ba bitš'a mošimanyana
 wa ba bāna a be a ilo rēma. Ba
 tloxa ba lebile moxabeng, Mma bōna
 a ko-ko ba šala moraxō a barapēla
 ba namia ba xannē, Ba doēla sehlareng,
 mphlo sa mosela wa seripa.

733

59 K34/197

Mokhekolo wa xoba lenqwana e tee
o mo botse wa ngwanenyana.

Ebe e le nonwane, "keleketla
 yare ele mokhekolwana a ena
 le ngwana a e tee wa ngwanenyana
 "Keleketla, Byale ngwanenyana
 yo a e botse, kudu a phala
 banenyana ba naxa ya mouwe
 kamaka. Byale dikxosi di be
 di monyaka. Keleketla.

Byale mokhekolo yo e sa rate
 xe ngwana yo a tšewa, keleketla.
 Kxosi ye nqwē ya be ya matšeya.
 Ka tsatsi le lenqwē Baxa kxosi ye
 nqwē bare ba tlilo nywala,

Ba ba amoxela xa botse ba ba
 thakxalêla kudu, ba ba apeyêla
 diya tše di nthši, ba dirêla xore ba
 lala ba bipetšwe. A Keleketla,
 Ngwanenyana yo leina la
 xaxwe Ebe e le thalekopye.

Thalekopye o be a robala
nabā ka ntlang e tee. Keleketla.

Bašexo batho ba o ba lala
base ba robala. Keleketla.

Ba lala ba bipetswe, banqwē
ba hlats'a. Keleketla.

Byale ba bōng
xore xe re ka tsoxa re le
mo re katla wa i thsexiša.
batho. Keleketla.

Ba nama ba lala
ba bipetswe thšabile.
Keleketla. Ke moka ba nama
ba paletswe ke xotšea mosetsana
yola o mo botse. Keleketla.

Kxoši ye nngwē yatla
ka ~~abane~~ ma xošī ka mokg
a be o mo kwelē ba ma
nyaka ka moka. Keleketla.

Xo xana xōna o be a sake
a xana, xe ba mo

fereya, "keleketla.

Bare xe ba tlo nywala le
bōna ba ba dira kaka ba
pele. le bōna ba lala ba
thšabile "keleketla.

Kxosi ye nngwē te yāna ya tla,
ba tlo nywala. "keleketla.

Ba boela ba ba apeela dijo
tše di nthe. Keleketla.

Bōna ba seke baja kudu, bare xe
ba tja tše dingwe ba di khutiša
ka moraxō. Bōna ba seke
ba lala ba ēma-ēma.

Xe mmawē a tsoxa are na
baeng bale ba kae are ba-xōng,
"keleketla.

Ka xobane bale ba pele
xe a tsoxa a ba butšiša are
bakae? thalekopye are
ba thšabile. Mmaxé are "re

ba lokiša ba ka se xo bānē.
 Byale b^uwe ba xo se bipēlwē
~~ba~~ xe ba re ba kae, are
 šiba ba xōna. Byale mosexare
 Xe a dutšē a ba apeēla,
 a šoma, a ba kxonamele,
 keleketta, byale o be anq
 le lenakana ka mo maraxong.
 Keleketta. Byale batho
 bale ba bōna xone nare ka
 'se kxotlélélē motho wa
 lenakana ka maraxong.
 Ba re keleketta.

Bare xo floxa, ba name
 ba thšabile ba sesa boya.
 Keleketta. Ba bangwē
 le bōna batle, keleketta.
 le bōna ba lale ba
 thšabile, ba bipetswe.
 Bangwē ba thšabe lenakana

738

63

K34199

"Keleketla, Byalo xware
xo tla ba mafêlêlô,
bōna ba sekê ba ja kudu,
le keleketla, le xe nqwanyang
a ba bonthša le nakang
ba sekê ba ke ba Hoxa

"Keleketla, Xosasa
Xe mmaxwe Tale kopye
a ngwana ba eng ba
robetše byang a kwa
ngwana xaxwe are
ba xōna mmal "keleketla
Mokhekolo a thōma xo nyama
a tseba xore byale xōna
ba, batla motšea,

Babe ba Hoxa ba Hoxa
botse ba mo nywetše,
"Keleketla, Ba motšeya,
yaba mosadi wa bōna,
mohketlwana o feletswe kemaanō,
phlo sa mosela wa seripa,

Eile e nonwane, "keleketla,
 yare ele bašimane bale
 madišong, "keleketla,
 Xwa tšwela xo bānq
 nonyana ye xola bare ke
 kxokomodu mō Mo xare
 xa bašimanyana xo be
 xo na le mašimanyana
 yo monqwê a tšwelê dišō,
 "keleketla, Nonyana
 yela yare xa yēna yare
 "Na xentka xo fodiš'g
 dišō tše tša xaxo
 O ka se botš'e motho nang?
 "keleketla, Mošimane are
 "naase botš'e motho. "keleketla,
 Ya hlomola lefofa la yōna
 ya le fiša, "keleketla,
 yare xola le swelē ya ye xo

yēna yare le šilē. keleketla
 gare mola a le šitši, yare le
 phuphē mo mmeleng wa
 xaxo. keleketla mošimane
 a tšea lerole lela la lefofa
 a i phupha ka lōna, le xore
 dišo tšela ditloxi le nang
 a sesa di bōna. keleketla
 Xe ba fihla xae mošimane
 yola a xaka batho. keleketla,
 Xe ba mmotšiša a seke
 a ba botšā, keleketla,
 ba mo katelēla a be a botēla,
 antheug xea botēla byate,
 nonyana yela e khutile e ya
 mo otwa. keleketla,
 Ya befēlwa kudu ya tloxa,
 Xososo xe ba ilo dišo xo-bedi
 nonyana yela ya fihla. keleketla,
 tare xo yēna yare na xase wa
 botšā motho nang?

Keleketla, Mošimane are

“Xa xona leya ke mmoditšeng,
Ya nama ya thōma xo kwata
ya diya ka boxale yare” kere na

Xa xona ya o mmoditšeng nang?

Mošimane a thōma xo
katoloxa a re aowa, Xa se
ke botš'a matho.

Keleketla, Yare one maka
o hlōmanka Xa se ka xo
okwa mola o ba botš'a?
ya mo kitimiša, Keleketla.

Byale ya thōma xo iphetša
phōfōlō, Keleketla. Bale

ba bangwē le bōna ba
thōma xo thtāba. Ya maswara,
ya mo metsā, Keleketla.

Ya kitimiša le bale ba bangwē
ya ya ba metsā, ya metsā
le diphōfōlwana tšeo ba

733

67

K34/99

- benq ba di dišitše.

"Keleketla. Ya ya le motseng
byale ya metsu batho, ditlo,
dikxomo, dikxoxo, dipitsa,
disalca, dilō ka meka tšamotse,

"Keleketla.

Leeba la fihlaxo mosadi; yo
mongwe laire "matha khurwane,
ke xo batše, "Keleketla.

Mokhekola a tšea di thōrō
tša mafela a le efa,
la ja. Keleketla.

Lare xo mosadi
yo laire "tšea kqopa o

tsēnē ka xare.

Mosadi a phakiša a tsēnq

ka xare ta kxopa.

Keleketla, Xe kxokomodumō
e metsu kxopa yela, kxopa
ya e kevê la fase.

ke xe kxokomodumo e lapa
 xo e metša, ya e tlaxêla.
 ya metša dilô tša motše ka-
 moka. Xwa sala legopa e tee.
 Ka mosô mokhelcolô atš'wa
 a humana ele yêna a e
 tee xare xa motše.

Keleketla, Byale o maketše
 xore o tlaja eug o tla dula
 ka xa eng o tla a parang.
 kxokomodumo e meditse
 le ka mapai? "Keleketla,
 a bona a kwelê seô sekang
 sentšwe ma khurung,
 "Keleketla,

- Leeba lalla xo yêna
 xa bedi la-re xo yêna
 "Phula sentšwe
 se-se - leng ma khurung
 ya xaxo. Keleketla.

33

59

(99)
K34/9057

Mokhekolo a phula xwa tšwa
madi a xo thala nkxô.

Lare xo yêna lare o khuru
mêle, ka letšatši le tengwê
o Ne o khurumula.

keleketla. Xe a khurumula
a hwetša bašimane ba
babedi le dimpya tšg
bōna. Are ke Mašilu le
Mašilwana. "keleketla.

Mosadi are xo bōna,

"leabōna bana baka,

tere xe le ilo tsoma tere

Xe le bone phōfōlō ye kxola
ye ntho ya mantsebetsebe

le e bobaye le re xo e
balaya le tšê le mpitšê.

"keleketla.

Tšatši le tengwê

733

70

K34/99

Ba ilo diša, tsoma, mongwē
a le ba kowa, mongwē
leyena a lela kowa.

Xe mašilu a Sepela a bong
moxo o butšwitš'e a namela,
keleketla, aofula.

Xe a sa nametš'e
a bona phofofō
yela mmawwē a ba
laetsang yāna.
keleketla.

Xatta xo yēna yare.

"Mphulētē mōxo le
na nna keje, keleketla.
a efulēla yaja ya fetš'g
a xo butšwa, keleketla
mōšimanyana a re
" a xo butšwa a fedile
xo setš'e a dimpa hēhla.

733

71

K34/99

keleketla, Yare "Leōna
ke aja mphulēlē,
a e fulēla. "Keleketla,
Leōna a fēla.

Are "byale xo šetše
makaka. keleketla,

Yare leōna ke aja
mphulēlē. keleketla,

Mošimane byale o šošile.
a e fulēla makaka a le
leōna a fēla.

Keleketla,

Are xo yōna "Le makaka
byate a fedile,

Keleketla,

Yare mphulētē di thabe.

Keleketla. a e rōbōla
di thabe tše di nyenyane,
Keleketla.

le tšoma tša fela.
 Byale mošimane o
 thšoketš'e pele-le pele
 byale o nyaka mašilwana.
 ka maahlō. "keleketla,
 Mašilwana le yōna o
 sa ile xa xaxwē.

Xe a e botš'a are
 "Le tšona di fedile,
 yare "nka se fete nka hlōla."
 "nka se fete nka hlōla."
 "keleketla,
 di kxolwanyana tša xo
 feta tšeuwe o dutš'eng
 o nka nka xela tšona.
 "keleketla.

Mošimane a di kxa
 le tšona tšare "nka se
 fete nka hlōla.
 keleketla.

Mošimane a boēla are
 di fedile. "keleketla.

33

73

K34/99

Byale yare nkxēle
tšē dikoto le tšōna kea
dinyaka. "Keleketla.

Mošimane byale a thōmg
mošōmo a moxole wa xo
rōba di thape tšē dikoto.

"Keleketla.

Xe di fōla yare nkxēle
tšē dinywe tšē dikoto
xo feta tšē. "Keleketla.
Byale xo šetšē tšē mošimane
a i thaware letšeng ka
tšōna, "Keleketla.

Masilu byale a thōmg
xo letš'a nakana
are "hee-e Masilwang
phakisa le dimpya.
ya-ba xe a reala o rōba
tšē dinywē tšē di
kolwanyana.

"Keleketla. Masilwana a
 phakiša ka pela le
 di mpya. B "Keleketla.
 Ba fihla ba e sasametša,
 di mpya tša e xoba.
 "Keleketla. Ere xe
 ere eya di metsa.
 ditswe ka moraxo,
 Keleketla. Xofihela
 xe di e lapiša,
 e bile e fenywa. "Keleketla
 tša e bolaya. "Keleketla.
 Ke xe ba e bona bare
 phoofolo ye ke yona
 ye mmia' rana a ileng
 xe le e bone le
 mpitsē. Keleketla.
 yo monqwē a thoxa
 a yo bitša mckhekolo xae
 keleketla.

33

75

34 99

Xe a yo bitša mo khekolo
sae a eta a opêla
are "Keyeno mmawee
elle batho e fidišee

Xošetšee ba mma Masilo.

Batsa se nthewe

Seropengša tšung

Masilu le masitwame

"Keleketla

Ke xe mo khekolo a

etlwa kōpelō yea a tlaxa

ka lebetō. "Keleketla

a hakanana le

masilwana a thile

xo mmitsša.

Keleketla.

Ke xe ba tlaxa bayy

mo ba e bola etšeng

xōna ba nweša

Masilu a sa e letile.

"Keleketla, Mosadi
 ke xe a fihlala
 thakxala are ke yōna bang-
 baka. "Keleketla
 a ba rēta are xo bōng
 "Tšeanq mefaka le
 e by buwa xa botse.
 "Keleketla, ase "le
 seke la e phula le
 'x' hoše mokgopa wa
 ka ntlē fēla.
 "Keleketla.
 ke xe ba e buwa, ba
 e fetša. "Keleketla.
 are xo bōna e phuleng.
 "Keleketla le e phule
 xa botse le sekē la
 fihliša mefaka ka
 koa xare xa mp9
 ya yōna.

733

77

K34/99 · 80

"keleketla.

Ba e phula botse,
ka xare bare xe bare
ba phula ba hwetsā
ditō ka moka tšeo.
e di meditseng.

keleketla.

Ba humana batho ba
motse wa xaba bōing
ka moka, le ka dikxomo
tša bōna le ka dikxoko
le dintlo, le dimpya ka
moka di be di sa plela.
ke ba di nthā botse
ka moka. Batho bale ba
thatxala, ba botšišā
mekhekole yo ka nwo
o phoio-xiteng ka xōna.

"keleketla.

ke xe a ba botš'a,
 a bile a ba botš'a le
 tš'a ba šimanyana ba ba
 xaxwā. Keleketla,
 Batho ba namile ba
 rēra xore mokheko
 yo e swanetše xo ba
 yēna kxōši ya sechaba
 se. Keleketla.
 Byale ba bangwā batho
 ba xana, bare kxōši e ba
 eana yela ya pele.
 Mokheko-twana a
 thōma. xo kwatla are
 nkare ke ba phobšitš'e
 ba boela ba se
 nte boxē nang?
 Keleketla.

79

K34/99

733

Mokhekulo are

"Xe lisa tsebe ke
Bitsa kxokomodumo
yela xapē, yale metšg
keleketla,

are "Nna keq
tseba mo ke tloxo
xo tšabēla xōb xōna
keleketla,

Batho ba nahā ba
thōma xo tšōxa ba
re xōna xe ese xore
e bē kxōši.

keleketla, Bare
le xe a ka hwa
morwa wa xaxwē re
tla mmeya boxōšing
keleketla.

Xore a dulē seabakeng
sa mmaxwē.

733

... ... 80*

K34/99

keleketla. Bare "lexe

Barwa ba mokhekolo
yo bakahwa re tla bea
ditloxolo 48'a bōna xoiša-iša
- keleketla.

Bare xore ka se dirē
byale moxongwē mokhekolo
o tla ruta bana ba baxaxwē
xo dira kxokomodumo
ye nngwē ya tla ya
fetsiša setšaba se
sa tloxa sa hūelēla.

Ba dira makete o moxolo

Ba beya Mokhekolo
setulong sa baxoši.

Keleketla.

Ba dira ka mokxwa o
ba botetšeng xore ba beye
barwa ba mokhekolo setulong
ka moraxō xa xaxwē.

Phlo sa mosela wa seripa; ~~End~~
S. 733